

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleményei

A szakvélemény címe: Gyűjteményes műnek minősülő kiadványok összehasonlító vizsgálata

Ügyszám: **SZJSZT – 04/15**

A szakvélemény szövege

A bíróság elrendelte az SZJSZT – 15/12. számú szakvélemény kiegészítését. Az eljáró tanács a végzésnek eleget téve az általa adott korábbi szakvéleményt az alábbiak szerint egészíti ki, azzal, hogy az eredeti szakvéleményben foglaltakat fenntartja, és kiegészítésében a bíróság által megjelölt kérdések megválaszolására szorítkozik.

A védő által feltett kérdések:

- Kérjük nyilatkozzon a Szakértő Testület, hogy az átadott összehasonlításban mi a különbség és mi az egyezőség.
- A T.I. által kiadott műben szereplő adatok, fényképek megtalálhatóak-e az interneten.
- A.I. művei tartalmazzak-e forrásmegjelölést, figyelemmel L.K. nyomozás során tett tanúvallomására.
- A Szakértő Testület véleményében rögzíti, hogy „egyes tartalmak – különösen szöveges megjegyzések, illetve táblázatok – esetében megállapítható lehet az egyéni-eredeti jelleg, bár az eljáró tanács megjegyzi, hogy ezek a tartalmak is sok esetben objektív jellegű információkhoz kapcsolódhatnak, illetve ilyen információkat írnak le.” Később: „Az egyéni eredeti jellegnek kizárólag a szerkesztés tekintetében kell fennállnia.” „Megjegyzi azonban az eljáró tanács, hogy megítélése szerint az ilyen jellegű művek tekintetében az alkotói szabadság foka korlátozott.” Összegzésében arra jutott a Szakértő Testület, miszerint: „a B kiadvány nem minősül az A kiadványok szolgai másolásának, azonban az A/1-A/3 művekkel olyan azonosságokat mutat, amely alapján joggal lehet következtetni arra, szerkesztője felhasználta azok tartalmát, illetve szerkesztési elveit, amely felhasználás a jogosult engedélye hiányában jogsértő.” „az átvett tartalmak, szerkesztési elvek vonatkozásában a szerzői jogi jogsértés” nincs kizárva. Figyelemmel az objektív jellegű információkra és az alkotói szabadság korlátozott voltára a tartalmi hasonlóság illetve egyezőség jogsértő-e? A tartalmi vagy a szerkesztési elvek átvétele jogsért? Általánosságban kérdezzük, hogy a Szakértő Testület munkája során megismert hasonló tárgyban kiadott művek miben egyeznek, hasonlítanak és különböznek egymástól? A tárgyban kiadott művek szerzői honnan szerzik be az adatokat, fényképeket, illusztrációkat stb? Szerkesztésükben miben különböznek egymástól? Mi a különbség a szerző és a szerkesztő között?
- L. K. nyomozati vallomása alapján egyezőség mutatkozik az általa kiadott és A. I. által kiadott mű között. A Szakértő Testület erre vonatkozóan eltérő megállapítást tett. Kérjük nyilatkozzon a testület, hogy a tanú által hivatkozottak szerint „formailag, szerkezeti felépítésre vannak részek, melyek egy az egyben ugyanazok mint a kiadványunkban, értek itt a kiemelésekre, a táblázat elkészítésére” valóban fennállnak-e.
- Vizsgálta-e a Szakértő Testület, hogy T.I. vagy A. I. lajstromozta-e előbb a kiadványait, mert a számuk alapján T. I. védette le előbb kiadványát. Ebben az esetben történt-e jogsértés?

I. A védő kérdéseire adott válaszok

1. Az átadott összeállításban mik a különbségek és egyezőségek?

Az eljáró tanács az eredeti szakvélemény 4-9. oldalain részletesen foglalkozott A. I. és T. I. jelen eljárás tárgyát képező műveinek összehasonlításával, amely összehasonlítást követően a hasonlóságok és a különbözőségek a 9. oldalon kerültek összegzésre. Az eljáró tanács az eredeti szakvéleményben tett e megállapításait és következtetéseit fenntartja, így e művek ismételt összehasonlítását mellőzi.

A T.I. által készített összeállításból a L. K. művéből csatolt kivonatok az eljáró tanács számára mindeddig ismeretlenek voltak, ahogyan L. K. teljes műve is. Az átadott összeállítás alapján az eljáró tanács a fő különbségek és egyezőségek tekintetében az alábbi megállapításokat teszi.

A L. K.-féle mű ugyanúgy a magyar pénzrendszer történetének bemutatására törekszik, ahogyan a másik két mű. Ennek megfelelően a mű felépítése mindkettőre hasonlít, az egyes érmék/bankjegyek bemutatásánál a szerző itt is szerepeltet képeket, alapadatokat (súly, átmérő, vastagság, anyag, előlap, hátlap, perem, forgalom időtartama), mennyiségre és értékre vonatkozó kronologikus táblázatot, valamint az egyes változatokról szóló rövid ismertetést. Az eljáró tanács számára a másik két műhöz képest különösen a következő különbségek voltak felfedezhetők:

- (1) forrásmegjelölés megjelenése néhány érménél/bankjegynél (pl. „HL 2121; U 1167” a könyv 14. oldalán, azaz az összeállítás 2. oldalán, alul magyarázattal, a rövidítések feloldásával);
- (2) eltérő, nem pont ugyanazon képek használata;
- (3) egyes alapadatok bővebb kifejtése (pl. „forgalomba hozva” és „forgalomból kivonva”);
- (4) K1, F1 stb. betűjelű sorszámozás hiánya;
- (5) forgalom időtartamának hangsúlyos helyen – jobb felső sarokban – történő elhelyezésének mellőzése;
- (6) táblázatban szereplő értékelés különbözősége (kategóriák: 3, 2, 1; illetve más forintértékek feltüntetése);
- (7) kevesebb fajta, sokszor a másik két műben szereplőkhöz képest másképpen jelölt változat feltüntetése a táblázatok alatt.

2. A T. I. által kiadott műben szereplő adatok, fényképek megtalálhatók-e az interneten?

A Be. 99. § (1) bekezdése szerint szakértőt akkor kell alkalmazni, ha a bizonyítandó tény megállapításához vagy megítéléséhez különleges szakértelem szükséges.

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szervezetéről és működéséről szóló 156/1999. (XI. 3.) Korm. rendelet 8. § (1) bekezdése értelmében a Szakértő Testület nevében az eljáró tanács a feltett kérdések és a benyújtott iratok alapján alakítja ki a szakértői véleményt, a tények megállapítására nem végez külön bizonyítást, nem tart helyszíni szemlét és nem idézhető. Szükség esetén azonban további adatok szolgáltatását kérheti a megkereső bíróságtól vagy hatóságtól, illetve a megbízótól.

Tekintettel arra, hogy a kérdéses adatok és fényképek interneten való fellelhetősége nem szakkérdés, ráadásul csupán a tények megállapítására irányuló külön bizonyítás alapján lenne megválaszolható, az eljáró tanács e kérdés tekintetében szakvéleményt nem ad.

3. A. I. művei tartalmazzak-e forrásmegjelölést, figyelemmel L. K. nyomozás során tett tanúvallomására?

Az eljáró tanácshoz eljuttatott műpéldányok alapján kijelenthető, hogy azok 2. oldalai szerzőként (egy-egy példányok esetében szerkesztőként) A. I-t jelölik meg. Ezen kívül ugyanezek az oldalakon megjelenik, hogy a fotókat ki készítette/kik készítették, továbbá, a kiadványokban használt tipográfiára vonatkozóan is itt található adat. Más jellegű forrásmegjelöléssel az eljáró tanács ezeknél a műveknél nem találkozott, nem szerepel bennük például olyan jellegű forrásmegjelölés, amelyet L. K-nál láttunk [ld. fenti I. 1. (1) pont].

4. Figyelemmel az objektív jellegű információkra és az alkotói szabadság korlátozott voltára, a tartalmi hasonlóság, illetve egyezőség jogsértő-e? A tartalmi vagy a szerkesztési elvek átvétele jogsértő? A Szakértő Testület munkája során megismert, hasonló tárgyban kiadott művek miben egyeznek, hasonlítanak és különböznek egymástól? A tárgyban kiadott művek szerzői honnan szerzik be az adatokat, fényképeket, illusztrációkat stb.? Szerkesztésükben miben különböznek egymástól? Mi a különbség a szerző és a szerkesztő között?

Az eljáró tanács első körben leszögezi, hogy a kérdésfeltevés első része, amely az egyes tartalmi elemek, illetőleg szerkesztési elvek átvételének jogsértő jellegét firtatja, nem tartalmaz új elemet a korábbiakhoz képest, a kérdésfeltevő erre vonatkozó kérdéseit az eredeti szakvélemény 9-11. oldalai teljes körűen megválaszolják. Az eljáró tanács az ott írtakat fenntartja, és így ehelyütt ismételni nem kívánja.

Az eljáró tanács a kérdésfeltevés második részére reagálva előadja, hogy a Szakértő Testület érme- és bankjegy-történeti kiadvánnyal kapcsolatos szakvéleményt jelen ügyet megelőzően az eljáró tanács tudomása szerint nem adott. Továbbá, az eljáró tanács utal a Szerzői Jogi Szakértő Testület szervezetéről és működéséről szóló 156/1999. (XI.3.) Korm. rendelet alábbi bekezdésére: "8. § (1) A Szakértő Testület nevében az eljáró tanács a feltett kérdések és a benyújtott iratok alapján alakítja ki a szakértői véleményt, a tények megállapítására nem végez külön bizonyítást...". Kizárólag azok a művek állnak az eljáró tanács rendelkezésére, amelyeket jelen ügyben megismert, azokkal kapcsolatban pedig az eredeti szakvéleményben, valamint jelen szakvélemény-kiegészítés I. 1. pontjában már – mind a szerkesztés, mind a tartalom tekintetében – kifejtette, milyen egyezőségeket, hasonlóságokat és különbségeket lát.

Az eljáró tanács megfelelő információk hiányában nem tud arról nyilatkozni, hogy a tárgyban kiadott művek szerzői honnan szerzik be az adatokat, fényképeket és illusztrációkat műveikhez. Hovatovább, az eljáró tanács álláspontja szerint ez ténykérdés, és nem szerzői jogi szakkérdés.

Szerző és szerkesztő között az a különbség, hogy a szerző jogi fogalom, a szerkesztő nem az. Az Sztj. 4. § (1) bekezdése értelmében szerző az, aki a szerzői jogi oltalom alá eső művet megalkotta. Amennyiben a szerkesztő által szerkesztett mű szerkesztése egyéni-eredeti jellegű, a szerkesztő egyben a gyűjteményes mű szerzője lehet az Sztj. 7.

§ (2) bekezdése alapján. Ez azonban nem szükségszerű, mivel nem minden szerkesztés bír egyéni-eredeti jelleggel.

5. L. K. nyomozati vallomása alapján egyezés mutatkozik az általa kiadott és A. I. által kiadott mű között. A Szakértő Testület erre vonatkozóan eltérő megállapítást tett (4. o. 4. bek.). Kérjük, nyilatkozzon a testület, hogy a tanú által hivatkozottak szerint „formailag, szerkezeti felépítésre vannak részek, melyek egy az egyben ugyanazok mint a kiadványunkban, értek itt a kiemelésekre, a táblázat elkészítésére” valóban fennállnak-e.

Az eljáró tanács az eredeti szakvéleményben – erre vonatkozó felkérés, valamint a mű ismeretének hiányában – nem vizsgálta L. K. művét, ezért nem is tett arra vonatkozóan semmilyen, a nyomozati vallomástól esetlegesen eltérő megállapítást.

A kérdés második része tekintetében utalunk a jelen szakvélemény-kiegészítés I. 1. pontja alatt kifejtettekre, nevezetesen arra, hogy L. K. művének felépítése mind A. I., mind T. I. művére hasonlít, az egyes érmék/bankjegyek bemutatásánál a szerző itt is szerepeltet képeket, alapadatokat (súly, átmérő, vastagság, anyag, előlap, hátlap, perem, forgalom időtartama), mennyiségre és értékre vonatkozó kronologikus táblázatot, valamint az egyes változatokról szóló rövid ismertetést. Hasonlóság és átfedés különösen az adatok és a táblázat tekintetében jelentkezik, semmiféleképpen sem lehet azonban kijelenteni, hogy akár A. I. műve, akár T. I. műve egy az egyben másolná L. K. művét.

6. Vizsgálta-e a Szakértő Testület, hogy T. I. vagy A. I. lajstromozta-e előbb kiadványait, mert a számuk alapján T. I. védette le előbb kiadványát. Ebben az esetben történt-e jogsértés?

Az eljáró tanács erre irányuló megkeresés hiányában nem vizsgálta, hogy melyik mű jött létre korábban, illetőleg azt sem, hogy melyik mű került előbb „lajstromozásra”, azzal, hogy az eljáró tanács számára nem teljesen világos, hogy a kérdésfeltevő ehelyütt pontosan mely nyilvántartásban történő lajstromozásra gondol, különös tekintettel arra, hogy a szerzői jogi oltalomnak nem feltétele nyilvántartásba vétel. Az Szjt. 9. § (1) bekezdése szerint a szerzőt a mű létrejöttétől kezdve megilleti a szerzői jogok – a személyhez fűződő és a vagyoni jogok – összessége. Az eljáró tanács mindazonáltal megjegyzi, hogy a jogsértés megállapítása szempontjából annak lehet relevanciája, hogy a kérdéses művek mikor jöttek létre, mivel értelemszerűen kizárt, hogy egy korábbi mű egy későbbi mű jogellenes átdolgozásának vagy átvételének minősüljön.

II. Egyéb észrevételek

Az eljáró tanács álláspontja szerint a L. K. művének egyes részeit is tartalmazó, T. I. által benyújtott összeállításnak annyiban lehet jelen ügyben relevanciája, amennyiben a valamennyi érintett szerző művében visszaköszönő, mennyiségre és értékre vonatkozó kronologikus táblázatok egyéni-eredeti jellegét, illetve az ilyen típusú művek tekintetében fennálló alkotói szabadságfokot vizsgáljuk. A L. K. művében szereplő táblázatokra ugyanis A. I. és T. I. táblázatai egyaránt hasonlítanak, annak ellenére, hogy mindkettőjüknél más csoportok és adatok szerepelnek az értékeknél.

Mindazonáltal, figyelemmel az I. 1. (1)-(7) pontokban leírtakra is, az eljáró tanácsnak az az összbenyomása, hogy A. I. és T. I. művei között több szerkesztési és tartalmi hasonlóság, azonosság szerepel, mint e két mű bármelyike és L. K. művei között.

Budapest, 2015. április 29.

Dr. Hajagos Éva
a tanács elnöke

Dr. Lukácsi Péter
a tanács előadó tagja

Barna Imre
a tanács szavazó tagja